

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 22a/2016

privind controlul constituționalității unor prevederi din
Legea nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior,
Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și
întreprinderi și din Regulamentul privind organizarea și funcționarea
Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin
Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 2 noiembrie 2010

CHIȘINĂU

23 martie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dlui Maxim Iurcu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 17 martie 2016,
înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 martie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 17 martie 2016, dl Adrian Lebedinschi, deputat în Parlament, a adresat Curții Constituționale sesizarea privind controlul constituționalității articolului 12 alin. (5) din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, articolului 22 alin. (2¹) din Legea nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior și punctului 5 subpct. 3) lit. c) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 2 noiembrie 2010.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autor, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Prevederile articolului 93 alin. (2) din Codul de procedură penală stabilesc lista exhaustivă a elementelor de fapt care pot fi utilizate ca probe în procesul penal, iar dispozițiile articolelor 52 și 53 din Codul de procedură penală prevăd atribuțiile procurorului în cadrul unui proces penal.

4. Totodată, potrivit art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi pot fi aplicate doar cu condiția includerii acestora în Cod.

5. În același timp, prevederile art. 12 alin. (5) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, art. 22 alin. (2¹) din Legea cu privire la comerțul interior și pct. 5 subpct. (3) lit. c) din Regulamentul privind

organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, atribuie organelor de drept competențe suplimentare celor prevăzute de Codul de procedură penală, și anume dispunerea efectuării de către Inspekția Financiară a controlului economico-financiar în cadrul unui proces penal.

6. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate sunt contrare dispozițiilor articolului 1 alin. (3) și articolului 4 alin. (2) din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (M.O., 1994, nr 2, art. 33) sunt următoarele:

Articolul 12

Controlul asupra activității de antreprenoriat

„1. Întreprinderea, indiferent de forma juridică de organizare, asigură evidența contabilă și statistică în modul stabilit de legislația în vigoare.

2. Întreprinderea, în conformitate cu legislația, pune la dispoziția autorităților administrației publice informația necesară pentru stabilirea impozitelor și funcționarea sistemului republican de acumulare și prelucrare a informației.

3. Întreprinderea este în drept să nu prezinte date ce constituie secret comercial autorităților administrației publice, cu excepția organelor de drept și celor de control, cărora aceste date se prezintă în limitele împuternicirilor lor. Lista datelor ce constituie secret comercial o determină întreprinderea. Lista datelor care nu pot constitui secret comercial este stabilită de Legea cu privire la secretul comercial.

4. Organele de control, organele fiscale, organele de ocrotire a naturii, organele antimonopoliste și alte autorități ale administrației publice cărora li se atribuie controlul asupra activității întreprinderii efectuează acest control în limitele competenței lor și în modul stabilit de legislație.

Rezultatul controlului efectuat se comunică întreprinderii.

5. La solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale, Inspekția financiară efectuează controlul economico-financiar la persoanele juridice de drept public, la persoanele juridice de drept privat și la persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător, pe tematica prevăzută în ordonanțele organelor de drept.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior (M.O., 2010, nr. 206-209, art. 681) sunt următoarele:

Articolul 22

Controlul din partea statului al activităților de comerț

„(1) Controlul din partea statului al activităților din domeniul comerțului are un caracter economico-financiar și tehnic (specializat).

(2) Controlul economico-financiar este exercitat de către Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor și de colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne. Scopul acestui control este verificarea indicării corecte a circulației mărfurilor și serviciilor comerciale în actele de contabilitate (rapoartele financiare și statistice), a corespunderii stocului de marfă cu actele respective, a corectitudinii achitării mărfurilor și serviciilor procurate, a respectării disciplinei de preț la produsele de importanță socială.

(2¹) La solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale, Inspekția financiară efectuează controlul economico-financiar la persoanele juridice de drept public, la persoanele juridice de drept privat și la persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător, pe tematica prevăzută în ordonanțele organelor de drept.

(3) Controlul tehnic (specializat) este exercitat de către organele cu funcții de control ale administrației publice centrale și locale conform legislației în vigoare. Fiecare organ central și local al administrației publice exercită controlul în limita atribuțiilor sale funcționale:

a) Serviciul de Stat de Supraveghere a Sănătății Publice efectuează supravegherea sanitară a produselor/serviciilor, autorizează sanitar unitățile de alimentație publică;

b) Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală efectuează supravegherea sanitar-veterinară a produselor de origine animalieră, autorizează sanitar-veterinar târgurile de animale și piețele agricole (halele);

c) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor efectuează controlul îndeplinirii măsurilor de carantină luate pentru producția, materialele și obiectivele supuse carantinei fitosanitare;

d) Agenția pentru Protecția Consumatorilor efectuează supravegherea pieței privind conformitatea produselor și serviciilor cu cerințele prescrise și/sau declarate, inclusiv cu normele metrologice, respectarea cerinței de indicare a prețurilor, precum și a legislației privind protecția consumatorilor;

e) Camera de Licențiere și autoritățile administrației publice locale (lucrătorii structurilor economice ale consiliilor municipale și raionale) controlează conformitatea unității comerciale cu condițiile prescrise în autorizație sau licență, de asemenea, verifică respectarea regulilor de comercializare a produselor și serviciilor în limita competențelor lor;

f) subdiviziunile de profil ale Ministerului Afacerilor Interne efectuează controlul comercianților în cazul comiterii de către aceștia a unor fapte prejudiciabile prevăzute de legislația penală sau contravențională în vigoare, precum și în cazul unei solicitări din partea autorităților cu funcții de control.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2012, nr.263-269, art.855) sunt următoarele:

Articolul 2 Legea procesuală penală

„[..]

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

[...]”

Articolul 93 Probele

„(1) Probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

1) declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;

2) raportul de expertiză;

3) corpurile delictive;

4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;

5) documentele (inclusiv cele oficiale);

6) înregistrările audio sau video, fotografiile;

7) constatările tehnico-științifice și medico-legale;

8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele.

(3) Elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobândite de organul de urmărire penală sau de altă parte în proces, cu respectarea prevederilor prezentului cod.

(4) Datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.

(5) Datele de fapt obținute de către echipele comune internaționale de efectuare a urmăririi penale pot fi admise ca probe numai în cazul în care au fost administrate prin intermediul mijloacelor de probă prevăzute la alin.(2).”

11. Prevederile relevante ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 2 noiembrie 2010 (M.O., 2010 nr. 221-222, art. 1151), sunt următoarele:

„5. Funcțiile de bază, temeiul desfășurării inspecției (controlului) financiare

1) Funcțiile de bază ale Inspecției financiare sînt:

a) inspectarea financiară a operațiunilor și a tranzacțiilor privind respectarea cadrului normativ în domeniul bugetar și economico-financiar;

b) detectarea prejudiciilor/iregularităților la entitățile supuse inspecției (controlului) financiare, pe aspectele prevăzute în prezentul Regulament.

2) În procesul efectuării inspecțiilor (controalelor) financiare, Inspecția financiară cooperează, în caz de necesitate, cu alte autorități de inspectare și control.

3) Inspectarea (controlul) financiară se desfășoară:

a) conform programului de activitate elaborat pe tematici propuse de autoritățile publice și incluse în baza evaluării riscurilor, coordonate cu Ministerul Finanțelor;

b) la solicitarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, Curții de Conturi și Ministerului Finanțelor;

c) la solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale, la persoanele juridice de drept public, la persoanele juridice de drept privat și la persoanele fizice care practică

activitate de întreprinzător și asociațiile obștești, pe tematica prevăzută în ordonanțele organelor de drept;

d) în baza solicitărilor, petițiilor și informațiilor, inclusiv parvenite de la autoritățile publice centrale și locale, privind încălcarea disciplinei financiare în activitatea entităților specificate în pct.6 al prezentului Regulament.

În cazurile menționate la lit.d) a prezentului subpunct, asupra efectuării inspecției (controlului) financiare decide Ministerul Finanțelor.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

12. În motivarea sesizării, autorul susține că normele contestate atribuie Inspecției Financiare competența de a efectua în cadrul unui proces penal controale economico-financiare la solicitarea organelor de drept.

13. În același timp, autorul menționează că, potrivit art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi pot fi aplicate doar cu condiția includerii acestora în Cod.

14. De asemenea, autorul susține că art. 93 din Codul de procedură penală prevede exhaustiv elementele de fapt ce pot fi considerate ca probe în cadrul unui proces penal, iar rezultatele controlului Inspecției financiare nu se regăsesc în aceasta listă.

15. Totodată, autorul sesizării menționează că Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor nu este prevăzută în Codul de procedură penală ca organ împuternicit cu realizarea acțiunilor de urmărire penală.

16. În final, se susține că normele contestate încalcă prevederile articolului 1 alin. (3) și articolului 4 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea constată următoarele.

18. În temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, articolului 4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin.(1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor de Guvern.

19. Curtea menționează că articolele 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

20. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

21. Curtea constată că obiectul sesizării îl constituie articolul 12 alin. (5) din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, articolul 22 alin. (2¹) din Legea nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior și pct. 5 subpct. (3) lit. c) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor.

22. Curtea observă că dispozițiile contestate prevăd efectuarea controlului economico-financiar de către Inspecția financiară la solicitarea organelor de drept, în baza ordonanțelor emise în cadrul desfășurării urmăririi penale.

23. Curtea reține că autorul sesizării a invocat pretinsa încălcare a articolelor 1 și 4 alin. (2) din Constituție.

24. Curtea reține că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate.

25. În acest sens, Curtea subliniază că, potrivit articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată și să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele.

26. Analizând sesizarea prin raportare la argumentele prezentate, Curtea observă că autorul susține în esență că dispunerea efectuării de către Inspecția financiară a controlului economico-financiar în cadrul unui proces penal în temeiul legilor menționate contravine Codului de procedură penală.

27. Astfel, Curtea constată lipsa în sesizare a unor argumente concludente care ar demonstra în ce măsură prevederile legale contestate încalcă normele constituționale invocate.

28. Totodată, Curtea menționează că la 14 martie 2016 a fost înregistrată o excepție de neconstituționalitate cu un obiect și argumente similare, fiind declarată inadmisibilă.

29. Prin urmare, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea constată că sesizarea, fiind una repetitivă, precum și în lipsa incidenței normelor constituționale asupra prevederilor contestate, nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. b) și d) din Regulamentul privind procedura

de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputatului în Parlament, Adrian Lebedinschi, privind controlul constituționalității articolului 12 alin. (5) din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, articolului 22 alin. (2¹) din Legea nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior și punctului 5 subpct. 3) lit. c) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 2 noiembrie 2010.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 23 martie 2016
DCC nr. 15
Dosarul nr. 22a/2016*